

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A csendőrök elmebajairól.

Irta: dr. Pándy Kálmán a lipótmezei m. kir. áll. elmegyógyító intézet főorvosa. (Folytatás.)

S. W. A. 35 éves, nőtlen csendőrmester. Typhusa, *mirigylöbja és syphilis volt*, gyermekkorában fejét követve betörték, szolgálatban fejen súlyos sérüléseket szenvedett, 1893-ban két hónapi ápolás után a Lipótmezőről javultán távozott. Bajja fejfájással kezdődött, ismételt volt szabadságolva, a vele történetek hiányosan emlékezett, lehangolt, tájékozatlan, szótagbotlása van, bal pupillája tágabb, alig reagál, nyelve felrehaajlik, remeg.

9. S. V. 45 éves, nős csendőrmester 1894-ben vetők fel, négy gimnásiumot végzett, tagadja, hogy *lues* lett volna, később bevallja, hogy volt — 12 év előtt; *mértéktelenen iszik* (délben 3—4 deci bor), három év óta fáj a feje, utóbbi időben igen nehezeire esett a szolgálat, alig tudott haza menni. Elvesztette a gondolkodási képességét. Nem tudja hol van, könnyen sirva fakad, lesoványodott. Jobb pupillája tágabb, nyelve merev, arc kifejezése lárvaszerű, nyelve reszket, szótagbotlás nyomai, clonicius térdreflex; epileptiformis rohamok. 1896. október 13-án meghalt.

10. T. I. 40 éves, nős csendőrmester. Nem iszákos, előbb búskomor volt, majd nyugtalan és erőszakos lett, e miatt a katonakórházban egy hónapig megfigyelve, hat heti szabadságot kapott, de alig telt el ez idő, újra kórházba kellett vinni. Emlékezése és itélőképessége minimális, pupillái egyenlőek, renyhén reagálnak, arczizmaiban lárvaszerű merevség és reszketés, nagyfokú szótagbotlás, fokozott térdreflexek. Négy heti ápolás után meghalt.

11. K. I. 32 éves, [nőtlen csendőrsvezető, anyai nagyanyja elmebajos volt, 1899-ben öt hónapig volt az intézetben, gyógyultán távozott. 1889-ben *syphilis* volt, mely nem lett gyógyítva, majd *iszákoskodott*.

Felvétele alkalmával zavart, emlékezése igen csökkent, éjjel nem alszik, járása ataxiás, nyelvében, kezeiben erős tremor. Egy év óta időnként megszédül, egybizben 15 órai menetelés után hátára esett, azóta zavart, nem tudja mi lesz vele. Hangokat hallott, olyan érzése volt, hogy ágya emelkedik fel a torony felé, *csigángtömeget*

látott magafele közeledni, ebbe belelőtt. Pupillái szögletesek, renyhén reagálnak, jobb facialis középső ága pareticus, térdreflexek cloniciusak, kifejezett szótagbotlás.

12. Sz. Z. 31 éves, nőtlen csendőr. *Atyja agylágyulásban halt meg, anyja epileptica volt.* Ő maga 1895-ben *syphilisben* szenvedett, *iszákos és kicsapongó* volt, öröksége nagy részét elpazarolta, háromszor kísérlt meg öngyilkosságot, őrszolgálati sértés, önkényes eltávozás büntetével, fegyelem és rend elleni vétséggel lett vádolva. *Egy csendőrtársát állítólag szerelmű ügye miatt agyonlőtte.* A vizsgálati fogságban 1900. megfigyeltetvén, kiderült, hogy terjedő hűdese elmezavarban szenved. A kórházba éjelenként papok jöttek hozzá és prédikáltak neki, majd disznók bujtak a fejébe s okoztak kínzó főfájásokat, kigyók csipkedik.

Helyzetével nem törődik, demens, rosszul emlékszik. Jobb pupillája tágabb, bal facialis középső ága pareticus, járása széles alapú ingadozó. 1906-ban javult állapotban bizottsági uton elbocsájtottuk.

13. K. I. nős csendőrmester 1900 óta beteg, 1900—1901-ben hat hónapig volt a Lipótmezőn. Állítja, hogy egybizben mirigydaganatja volt, de syphilis nem. Rendkívül izgatott, nevet, ugrál, tánczol, nagy üzleteket csinál, pálinka és disznóeladásból ezirksz alapít. Indiába, Szerbiába, Romániába utazik, sok nyelvet beszél, kiabál, hogy lekasabolja környezetét. Állítja, hogy *bolondult a nők után.* Pupillái egyenlőek, jól reagálnak, kezei remegnek, szívhangjai tömpök. Javultán távozott.

14. V. I. 46 éves, nős csendőrmester 1902-ben két hónapig volt a Lipótmezőn; meghalt.

23 évig szolgált a katonaságnál és a csendőrségnél, rokkantság címén nyugdíjazták. 1900 óta mindkét szemére megvakult, mindkét pupillája tág és merev, térdreflexei alig válthatók ki, izmaiban fibrillaris rángások, tisztátalan, tájékozatlan.

15. V. V. 43 éves, nős csendőrmester 1902-ben kilencz napig volt a Lipótmezőn, hol agyödémában halt meg.

Luest tagad, rendkívül feledékeny, nagyot hall, bal pupillája tágabb, jobb facialis redői elsimultak, a második szívhang ékel, fibrillaris rángások vannak az egész testen, reflexei általában gyengébbek, epileptiformis rohamai voltak.

16. V. I. 38 éves, nőtlen csendőrszervező 1903-ban két hétig volt a Lipótmezőn, a hol meghalt.

Nagymértékben élvezte a szeszitalokat, baja főfájással kezdődött, nem tudott aludni, nagyon nyugtalan lett, százezekről, milliókról beszélt, ő „I. Ferenc József”. Pupillái tágultak, renyhén reagáltak, térdreflexei fokozottak, mozgásai ataxiások, behunytt szemmel inog, egész testében remeg.

17. Gy. I. 26 éves, nőtlen csendőr 1903-ban három hetet töltött a Lipótmezőn, gyögyultan távozott.

Mértékelenül ivott, nemi bajt tagad. Összeveszett egy csendőrtársával és agyon akarta magát löni „összekötőzték mint egy örültet”. A honvédehelyőrségi kórházban két hónapig megfigyelték. Emlékező, felfogó és ítélő képességet igen gyengének találták, nehezen fogta fel a kérdéseket és rosszul számolt, környezetet iránt sem érdeklődött. Olvasás közben egész sorokat kihagyott, hamar kifáradt, beszédközlésben a szótagokban botlott. Nyelve és kezei reszkettek, térdreflexét alig lehetett kiváltani, behunytt szemmel ingadozott, jobb pupillája tágabb volt, mint a bal, szabálytalan körzetű, fényre és alkalmazkodásra renyhén reagált, a jobb orr-szájzugi redő elsimult. Több epileptiformis rohamot észleltek nála.

18. M. A. 30 éves, nőtlen nyug. csendőr 1903-ban három hétig volt a Lipótmezőn; meghalt.

Teljesen öntudatlan állapotban vették fel, ingerekre nem reagált, fogait csikorgatta, nehezen nyelt, később magától evett. Baja már 1902-ben kezdődött.

19. K. P. 39 éves, nőtlen csendőrszervező 1904-ben három és fél hónapig volt a Lipótmezőn, javultan lett elbocsátva. *Mérsékelt ivó volt*. 1892-ben *syphilis*-t szerzett. Két év óta feledékeny, ha itt-ott hibázott valamit, társai figyelmeztették. Bizonytalanul számolt, helyzetét megítélni nem tudta. Jobb pupillája tágabb volt, mindkettő rendszerenl renyhében reagált, nyelve és kezei reszkettek, jobb arcfele elsimult, reflexei normálisak voltak. Egy év óta potentiaja csökken.

20. V. A. 33 éves, nőtlen csendőrszervező 1904-ben három hónapig volt a Lipótmezőn. Tíz év előtt *syphilis*-ben szenvedett, kénésórával nem, csak jodkáliummal gyógyították.

Beszédje akadozó lett, rosszul számolt, ítélete megcsappant, könnyen felerült, epileptiformis állapotot észleltek nála. Pupillái egyenlőek voltak, jól reagáltak, nyelvében kiskövi ataxia volt, térdreflexei hiányzottak. (Javultan távozott.)

21. P. Sp. 52 éves nyug. csendőrszervező; három év óta beteg, 1904-ben 11 napig volt a Lipótmezőn. Igen sok *pálinkát* ivott. Felvételénél teljesen zavart és tájékozatlan volt, mozdulatai ataxiások voltak, beszédje vontatott, tapadó, dysarthriás.

22. K. I. 30 éves, nőtlen csendőrszervező 1904-ben négy hónapot töltött a Lipótmezőn.

Igen szorgalmas és lelkiismeretes ember volt, a katonaságnál már harmadik évében őrmester lett, 1896-ban *syphilis* volt, a mely az igen gondos kezelés dacára

rajta többször kiütött. 1903-ban fáradtának érezte magát, *többibben kért szabadságot, de nem kapott*, ezért engedély nélkül eltávozott s majdnem egy hóig távol volt az állomásról, az ezen idő alatt történetekre házagosan emlékszik, emlékezése mintegy fél esztendőre hiányos. Sokat fáj a feje. A katona-kórházban is feljegyezték, hogy rosszul emlékezik és tájékozódik, észrevétele, felfogása, gondolatmenete lassu volt, a hónapok nevét lassan és hibásan sorolta fel, sokszor bárgyu feleleteket adott, betegségébe semmi belátása sem volt. Pupillái szabálytalanok voltak, kissé renyhén reagáltak, a bal tágabb volt, mint a jobb, a zygomaticus redője elsimult, járása ataxiás, lomha, mirigyei általában megnagyobbodtak.

Baját a csendőrségnél gyógyítható pseudoparalysissnek, a Lipótmezőn tebelodottságnak tartották. Innét gyögyultan távozott. Kétségtelenül postluses organicus dementiája, tehát paralysis progressívája volt. Ismeretes, hogy ezen bajnál 9–10 évig tartó remissiókat, sőt gyögyulásokat is észlelünk.

23. A. I. 51 éves, nőtlen nyug. csendőrmester 1905-ben két hónapig volt a Lipótmezőn; meghalt.

Előző dolgok ismeretlenek. Classicus paralysis, millickel dobálódzik, 880,000 hold földje van, ő japáni herceg, egyetlen költő sem tud vele mérközni. A királynak írt leveléért 20 milliót szokott kapni, nem tudja hol van. Pupillái reagálnak, térdreflex megtartott, mozdulatai nehézkesek.

(Folyt. köv.)

A gyanusított és a tanu.

Írta: Székely Vladimír államrendőrségi fonalmazó.

I.

A gyanusítottnak ma már nem kell önmaga ellen bizonyítania. Bűnvádi perrendtartásunk szelleme szerint egyáltalában nem köteles vallani, sőt megtagadhat minden nyilatkozatot.

A mai felfogás, mely egyrésztől a humanitásból másrészt az egyéni szabadság feltételei tiszteléből fakadt, ezzel ugyancsak ellentétbe helyezkedett a régi korok rendszerével, melynek kegyetlensége és elfogultsága háttörzongatott eszközökhöz fordult, mikor arról volt szó, hogy a gyanusítottat vallomásra bírja. A régi idők korlátolt látóköre egy-egy bűnügy kibogozásánál a legfőbb súlyt a gyanusított vallomására fordította. Ha nem vallott a bűnös, nem volt teljes az ítélet sem. Volt példa rá, hogy kétségtelenül bűnösök, ha elég lelki és testi erejük volt keresztül szenvedni, mindvégig tagadva, a kinnpadra vonások kínzásait, megmenekülhetek elítéltecsük elől. Annaira lényeges volt a perdöntő, perbefejező a *beismerés*.

Ma a bűnös beismerése nem lényeges. Nem okvetlen bizonyíték valakinek bűnösségére nézve. Ma már magasabb szempontból nézi a bíró is az eseményeket és az azok keretében mozgó embert. Hányszor volt eset arra, hogy furfangos érdekből, gyengeelméjűségéből vagy kü-

lönösen a nőknél gyakorta előforduló históriás rohamok alatt, ártatlanok a legsötétebb bűnöket vállalták magukra?!

Ma tehát a bűnvádi perrend, ugy erre való tekintettel, mint pedig főképen azért, hogy a gyanusítottnak vallomástételre való hajszoltatását kizárta tegye, a gyanusított bűnösségének bizonyítékait nem keresi többé beismerő vallomásaiban. Attól függetlenül más bizonyítékoknak kell igazolniuk a bűnös bűnösségét. *Tárgyi* bizonyítékoknak nevezzük ezeket, érte azokat a bizonyítékokat, melyek az eset körülményeiben (hely, idő, bűnjel) és a tanúk vallomásaiban domborodnak ki.

A gyanusított helyzete így bizonyos tekintetben *véddé* vált. Ez azonban nem jelent egyuttal kiváltságosságot, azaz világosabban szólva, nem lehet egyértelmű azzal, hogy a gyanusított *urra* is legyen felettünk, s ha nem méltóztatik neki szólni, mi nebántságiragnak tekintsük, megkímélve őt további kíváncsiságainktól.

Koránt sem!

Szem előtt kell igenis tartanunk, hogy a beismerés nem ugyan döntő bizonyíték a bűnösség mellett, de ezért kétségtelenül olyan fordulat minden nyomozatban, melynek igen nagy értéke van: a kár részleges vagy teljes megtérülését jelentheti, büntársakat leleplezhet és a többi.

Sőt igen sok bűncselekmény homályban maradna, ettes vagy tettesek megmenekedhetnének, ha nem vetnénk kellő súlyt azokra az előnyökre, melyeket olykor a gyanusított beismerő vallomása szolgáltat.

Hiba volna tehát, ha figyelmünket s törekvéseinket nem irányítanók oda is, hogy a gyanusítottnak beismerő vallomására tegyünk szert.

Ennek eszközeit azonban nagyon is meg kell változtatnunk.

Az alábbiakban körvonalozni fogjuk mindazt, a mit a gyanusítottal szemben való magatartásunknál jó szem előtt tartanunk, hogy egyrészt túl ne menjünk azokon a határokon, melyeket a bűnvádi perrendtartás ir elő, másrészt pedig mégis elérhetjük azokat az előnyöket, melyek minden nyomozásnál egy-egy gyanusított föreldelmes beismerésével maguktól adódnak.

★

Az első elv legyen az, hogy *kényszereszközöktől* okvetlen tartózkodjunk. Mert bizony régi idők barbár, kegyetlen rendszerére emlékeztet mindaz, a mi a szelid pofoztatások, nyaklegyintések s püffölgetések gyűjtőfogalma alá tartozik. A mi azelőtti rendszer volt, azt ma már a büntetőtörvény paragrafusa hivatalos hatalommal való visszaéléseknek minősíti.

Hagyjuk meg mind azt a régi idők szolgabíráinak és pandurainak, a kikről a krónikások néha igazán épületes vallatásokat jegyeztek fel.

Nagyon érdekesen festenek itt-ott ezek a régi periratok. A mai kor szelidültebb felfogása ugyancsak nem

lélne bennök kedvét, ámbár egyike-másika nines jóízűség híján.

Teszem fel mikor az 1837. év deczemberében a Mózsi zsidó a tárkányi földes ur aranyóráját ellopta. A szolgabíró, hatalmas nagy ur, a következő vallomási jegyzőkönyvet vette fel:

Vallomási Jegyzőkönyv

felvétetett Goldfaden Mózsival, 1837. deczember hó 12-én Tárkányban.

— Mózsi valld be, hogy te loptad el az órát!

— Nem én, tekintetes ur.

— Mózsi még egyszer mondom valld be, hogy te loptad el az órát!

— Jaj, akármit csinálnak velem, még sem én loptam.

— Hát nem loptad el az órát?

— Mindent bevallok, igen én loptam.

— No látod, miért nem mondtad mindjárt, *kellott* az neked?

A tulbuzgó írnok mindent hűségesen feljegyzett. Csak ép azokat a pofonokat felejtette ki, a melyek hivatva voltak arra, hogy a konokul tagadó Mózsit megpuhítsák. A pofonok hatottak is. Mózsi persze mindjárt vallhatott volna, s megkímélhette volna magát a pofonoktól. Mint a hogy a szolgabíró meg is jegyezte:

— No látod, miért nem mondtad mindjárt, hát kellett ez neked?

Rége óta így ment. Ma a *faggatás* is tilos. Megfenygetések, a gyanusítottnak faggatással való kifárasztása, a gyanusított elé hamis tények állítása, furfangos megtevesztése sem megengedett.

De azért számos eszköz marad még, melylyel a gyanusítotthoz közel férközhetünk, s azt őszinte vallomástételre bírhatjuk.

Ilyen első sorban a gyanusítottnak *értelmére való hatás*. A gyanusított elé tárjuk bűnösségének bizonyítékait, úgy csoportosítva, előadva, hogy belássa, hogy a tagadás hiábavaló.

Ez a módszer többnyire beválik. A tagadás majd minden embernél csak addig tart, míg remél valamit a tagudástól, mihelyt meg tudjuk győződtetni a bűnöst, annak haszontalanságáról, igen sok önként feladja a harcot. Legfeljebb nőkkal szemben hiábavaló az értelemre hatás. Ha a nő egyszer nem akar valamit beismerni, makacsul megmarad legképtelenebb hazudozásai mellett, a végén pedig sirásba fog.

Az értelemre való hatás módját a következőben foglalhatjuk össze:

A gyanusított minden beszédjét hagyjuk először szó nélkül. A legkézzelfoghatóbb hazugságokat se bántuk. Azután pedig gyűjtjük a vallomását elérőtlenítő, meg-hazudtolt bizonyítékokat. Ha a bűnös észreveszi, hogy zsákutczába tévedt, feladja sokszor még nem teljes bizonyítékok mellett is tagadását abban a hiszemben, hogy bűnössége úgy is teljesen ki van derítve.

Másrészt utalunk a gyanusítottnál a beismeréssel

járó enyhítő körülményekre, pendítsük meg mindazt, a mi az ő védekezését is előmozdithatja, mert talán «szükségből, ittasságában, hevültségében, önvédelemből cselekedett» s talán nem főbűnös». Természetesen óvakodni kell a rábeszélésektől.

Ha több gyanúsított van, úgy legalább egyiknek beismerő vallomásra igyekezzünk szert tenni. Ezt előtarthatjuk a többinek, s igen sok esetben, ha a czinkosok látják, hogy tituk fel van lebbentve, szintén megadják magukat. Különösen meglepő hatással van, ha a banda főemberét tudjuk beszédre vinni.

Nagyon sok esetben eredményre visz továbbá a *kedélyre való hatás*.

Különbséget kell azonban tenni ujonczok és megrogzított bűnösök között. A bűn ujonczaiiban még megszólal valami parányi lelkiismeret, cselekményük még teher nekik, melytől megkönnyebbülnek a beismeréssel. Szüleik említése, a szegény emlegetése néha ellágyítja őket s macakosságuk megtörik.

Tapasztalt bűnösökre ez már kevésbé hat. Ellenben sikerek érhetők el, ha bizonyos *emberszeretettel*, kerülve a zord fölényeskedő s durva modort, bánunk velők. Igaz, hogy a kedélyeskedésnek is megvannak a maga sikerei, igaz, hogy néha egy alkalmas pillanatban felajánlott cigarettá, vagy pohár sör megoldja a bűnös nyelvét, de nem hozzánk méltó furfang.

Van benne valami a megvesztegetésből.

A higgadt, nyugodt itt-ott résztvevő modornak nem szabad a pajtáskodásig mennie.

Megjegyzendő, hogy sok kriminalista előszeretettel dolgozott ezzel a módszerrel. *Gozon*, a híres párisi volt rendőrfőnök is a bűnösökkel való fraternizálás előnyeinek dicserését zengi emlékirataiban. Előszeretettel emlékszik meg a «rendőrség konyhájáról», a mint ő maga nevezi.

«A jól bevacsorált gonosztevő — mondja — pipaszó mellett diszkurálgatva, sokkal közlékenyebb és könnyelműbb».

(Folyt. köv.)

Fiatal leányok, mint büntetéseik.

A napokban a berlini törvényszék egy fiatal leány pórt tárgyalta, a ki nincs még tizenhat esztendő, de csalásért már el volt ítélve és most is csalásért és váltóhamisításért bűnhődött. Ennek a leánynak az esete világosan mutatja, milyen nagy készség van az olykor még fejletlen leánygyermekben a szövevényesebb vétésig sőt büntett elkövetésére.

A fejlődés esztendeiben levő leánynál két jelenség öltik szemünkbe föltűnő módon: a legszövevényesebb cselekedetekre való hajlandóság és a beteges képzelődés, a mi különösen akkor lehet veszedelmes, ha a leány a bíróság előtt terhelő vallomást tesz. Hogy ezek a hajlamok a testben és a lélekben végbemenő átalakulás hatása alatt milyen tettekre bírhatják a fejlődő gyermeket, mutatják az alábbi esetek, a melyek egy francia büntetőjogász följegyzéseiből valók.

A párisi rendőrség elfogott tavaly júliusban egy tizenhárom esztendő leányt, zsarolás és szédelés miatt. A leány tizenegy esztendő kora óta nem élt rendes életet és tizenkét esztendő korában már Grandville márkinénak hazudta magát, utóbb Beaugrand nevet vett föl és zsarolásból élt, még pedig nagyon jól.

Nothinghamban a nyáron sok betörés történt s bár a kereskedők nagyon vigyáztak és a rendőrség is talpon volt éjjel-nappal, nem tudták tetten érni a betörőket. Végre mégis megcsípték: egy tizenöt esztendő leány volt, a ki a legnehezebb betöréseket is egyedül követte el s az összeszedett holmit egy elhagyott házban lévő lakásán halmozta össze.

Berlinben egyszer egy tizenöt esztendő leány méregkeverési pórt tárgyalták. A leányt rokonai tartották, a mig szolgálatot nem kapott, mikor aztán szolgálatba lépett, valami miatt összeveszett a rokonaival. Boszúból meg akarta mérgezni a nagynénjét, a ki különben is beteg volt, a gonosz kísérlet azonban nem sikerült s a leány a vádlottak padjára került. A leány azt hazudta a bíróság előtt, hogy a nagybátyja merényletet akart ellene elkövetni.

— De hiszen örütség, mondta az elnök, hogy ezért a nagynénjét akarta elpusztítani!

— Azt hittem, mondta a leány, hogy a nagynénim is tudott róla.

Természetesen kiderült, hogy a leány szavaiból egy szó sem igaz.

Serdülő leányok nagyon szeretnek névtelen leveleket írni s ezekben olyan kifejezéseket használnak, a melyek ismerését föl nem tenné róluk az ember. Felségsértést, gyújtogatást és gyilkosságot is követnek el ilyen fiatal lányok, s a régebbi büntetőjogászoknak elméletté erősödött hitük volt, hogy serdülő korban minden leány gyújtogató mániában szenved.

Egy tizenhárom éves berlini leány úgy szerzett pénzt nyalakásra, hogy ívet készítet a karácsonyi ajándék megváltásáról, az ívre ráhamisította a kerületi előjáró pecsétjét és aláírását, ráírt néhány ismert nevet, mellője nagyobb összeg adományt jegyzett s elindult házról-házra gyűjteni a szegény gyermekeknek. A gyűjtött pénzt természetesen megtartotta.

Egy tizenöt esztendő leány egy öreg úrnál szolgált a poroszországi Hirschbergben. Volt a városban egy csodásan szép úr leány, s a kis cseléd levelezni kezdett az ő nevében a gazdájával. Az öreg ember elhitte, hogy a leány írja neki a szenvedelemtől izzó leveleket, s valahányszor megjelent nála valaki a levéllel, s a level írója kisebb-nagyobb pénzösszeget kért tőle, boldogan küldte a pénzt. Egyszer aztán, mikor már azt hitte, hogy ideje lenne szóba állni a leánynyal, a cseléd elhírázott valamit a levélben s az öreg sejtjén kezdte, hogy rábeszédtek. A cselédleány ekkor még egy levelet írt neki s a bucsúlevelet azzal fejezte be: Maga vén számár! De már ekkor kicsalt a gazdájától vagy háromszáz koronát.

A berlini rendőrségen jelentést tett egy tizenhatesztendős leány, hogy a város szélén megtámadta egy cigány-csapat, megkötözte és kirabolta, s ha egy csendőr arra nem jön, el is huzzottak volna. Megindult a vizsgálat, s a leány a törvényszéki kihallgatáson olyan élénken és izgatottan és olyan részletességgel mondta el, hogyan történt a támadás, hogy a bíróság nem is kételkedett a vallomás igaz voltában. Utóbb kitudódott, hogy egyetlen szó sem volt igaz belőle.

A bíróságok előtt igen sok olyan eset fordul meg, a melyben leánygyermek terhelt tanu, vagy éppen a vád oka. A bíróság a gyermek romlatlanságában bízva, rendszertől föltétlenül hitelt ad a vallomásoknak, pedig igen sok olyan eset történik, a mely a bírakat óvatosságra inti, s általában több ok van arra, hogy a gyermekleány tanu-vallomását ne fogadják el a bíróság, mint arra, hogy számba vegye és felhasználja a vád megerősítésére.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az országgyűlés.

A főrendiház.

(Vége.)

Az ország nagybirtokos mágnessáiból és főbb méltóságainak, meg tisztjeinek viselőiből alakul meg, a kikhez a király kinevezettei és a horvát küldöttek járulnak némi csekély részben. Tagjainak száma 370 körül szokott lenni.

A főrendiház tagjai. Örökös jogon: 1. Az uralkodóház teljeskoru főhercegei. 2. A magyar főrendiházban tagságra jogosított, nemkülömben az erdélyi nagyfejedelemségben Magyarországgal történt egyesítése előtt a magyar királyok által grófi vagy bárói címet nyert családoknak mindazok a huszonegyedik életévüket betöltött tagjai, a kik egyedül vagy velük egy háztartásban élő feleségük és kiskoru gyermekeik vagyonát is oda-számítva a magyar állam területén elő földbirtoknak telekkönyvi tulajdonosai és haszonélvezői, vagy életfogytiglan haszonélvezői, avagy oly hitbizomány birtokosai, melynek a földadó-kataszter alapján megállapított egyenes állami földadója, a rajta fekvő lakóházak és gazdasági épületek házasszályadóval együtt, legalább hat ezer koronát tesz ki. 3. Azok a leszármazásuknál fogva magyar állampolgárok és utódai, kiknek a megfelelő (hercegi, grófi, bárói) czimen kívül a király a minisztertanács előterjesztésére, az örökös főrendi tagság jogát is külön adományozta. A kik nem leszármazásuknál fogva magyar állampolgárok, a főrendi tagságot csak a törvényhozas útján kaphatják meg. Méltóság — vagy hivatal alapján a főrendiház tagjai: 1. Az ország zászlósi (Az ország nádorispánja, az országbíró, Horvát-Szlavon-Dalmátország bánja, a tárnokmester, főudvarmester, főasztalnokmester, főkamrármester, főajtónálló mester, a magyar testőrség kapitánya és a pozsonyi gróf.) 2. a két koronaőr, 3. a főmei kormányzó, 4. a Kuria elnöke és másodelnöke, 6. a magyar szent korona latin és görög szertartású római katolikus egyháznagyjai (a hercegprímás, a többi érsek, a megyés püspökök, a szintén királyi kinevezéstől függő nándor-fehérvári és tinnini főszentelt-püspökök a pannonhalmi főpát, a

jaszói prépost és az auraniai perjel. 7. a görög-keleti egyház nagyjai közül a szerb patriárka, a román metropolita és a megyés püspökök, 8. az evangélikus református és az ágostai hitvallású evangélikus egyháznak hivatalban legidősebb három-három püspöke, továbbá az evangélikus református egyháznak legidősebb három főgondnoka, az ágostai hitvallású evangélikus egyháznak egyetemes főfelügyelője és hivatalban legidősebb két kerületi felügyelője, 9. végre az unitárius egyháznak hivatalban idősb egyik elnöke (püspöke, vagy főgondnoka) Kinevezésüknél fogva életfogytiglan a főrendiház tagjai, a kiket erre a király a minisztertanács előterjesztésére kinevez. Évenként ötnél többet nem lehet kinevezni és számuk az ötvenet nem haladhatja meg. Melléjük sorozhatók a főrendiházban azok a tagjai, a kik a főrendiház újraalakulásakor elvesztették volna tagságukat, de ötvenet közülök főrendiház tagul megválasztottak. A horvát küldöttek hármán vannak s a horvát-szlavon-dalmát tartománygyűlés választja őket.

A főrendi családok névsora. Az 1885. évi hetedik törvény értelmében a törvény kibírteése után a főrendiház egy huszonegytagu bizottságot küldött ki, hogy állítsa össze azoknak a családoknak jegyzékét, a melyeknek tagjai örökös jogon tagjai a főrendiháznak. A névsort a főrendiház jóváhagyása után törvényre foglalták. Ezekről a főrendekről két családkönyvet készítettek, a melyeket a főrendiház elnökeinek és egyik jegyzőjének, a belügyminiszternek és az országos levéltárosnak aláírásával és hivatalos pecsétjével láttak el. Egyiket a főrendiház levéltárában, a másikat az országos levéltárban őrzik. A törvényhatóságok a főrendiháznak területükön lakó tagjait nyilvántartják, minden halálesetet, különösen magvaszakadás esetét a belügyminiszternek (a Horvát-Szlavon országok területén állandó lakással bíró családok magvaszakadását a bannak rögtön hivatalból megjelenteni tartoznak. Fiu-utódok magvaszakadásának eseteiben a főrendiház elnöke és a belügyminiszter (a horvát-szlavon területen bejelentendőknek a miniszterelnök) a hivatalos lapban együttesen hirdményt hocsátanak ki azzal a fölhívással, hogy azok, a kik a magvaszakadást tagadásba veszik, azt hat hónap alatt igazolják. Ha a család fiu-utódaiban kihal, nevét törlik e családkönyvből.

A főrendiház tagság jogáról. Nem lehet a főrendiház tagja az állami számszék elnöke, sem más tisztviselője, a Magyar leszámítól és kereskedelmi bank igazgató-tanácsának tagja, valamint a ki honosítási okirattal kap honosságot, az állampolgári eskütől számított tíz éven belül (mert egyáltalán az országgyűlés tagjai nem lehetnek). A főrendiház tagságát a következő esetekben veszítik el: ha az, a ki méltósága vagy hivatala alapján tagja a főrendiháznak, méltóságát vagy hivatalát elveszti; ha az életfogytiglan kinevezett tag lemondását a király elfogadja; ha a horvát küldöttek megbízatása lejár; végül ha a főrendiház tagját a rendes bíróság fegyházra ítélte vagy nyereségváglyból eredő büntött vagy vétség miatt elítélte, vagy állampolgárságát elvesztette. Képviselői állás elfogadása esetén a főrendi tagság megszűnik, s képviselői megbízatás lejártával csak a katolikus és görög-keleti egyház főpapijai, valamint az élethossziglan megválasztott tagok számára ujul meg természetserüleg.

A főrendiház alakulása. A megalakulás. Az országgyűlés megnyitása előtt való nap a főrendek összegyűlenek. Elnökük a legidősebb, jegyzőik a négy legfiatalabb. A korelnök értesíti az egybegyűlteket az országgyűlés megnyitása után következő legközelebbi ülés idejéről és helyéről. Ezen az ülésen kibírdetik a főrendiház elnökeinek

kinevezését tartalmazó királyi leiratót. A kinevezett elnök elfoglalja székét és a főrendiház az országgyűlés idejére megalkítja a tizenöttagú igazoló bizottságot, a mely mindenekelőtt összeállítja a főrendi tagságra az időszaki jogosultak névsorát, s erről javaslatot terjeszt a Ház elé, a mely a javaslatról határoz. Ezután általános többséggel egy ülészkora megválasztják a háznapgyot, viszonylagos többséggel a nyolcz jegyzőt oly módon, hogy az elnök első járulván, szavazó jegyüket beadják. Ezzel a főrendiház megalkult.

Az igazolás. Mihelyt a főrendiház az igazoltak névsorát az említett módon meghatározta az igazoló bizottság tagok névsorát összeállítja és kinyomajta. Intézkedik arról is, hogy az országgyűlés ideje alatt jogosultságot nyert új tagok nevei is a névsóra felvételnek, a kik pedig jogukat elvesztették, törlésnek. A főrendiház tagja tagsági jogain esett minden változást maga is köteles bejelenteni, de más tag bejelentésére is megindíthatja az igazoló bizottság az eljárást. Kétes esetek elintézésére a főrendiház az országgyűlés idejére igazoló bíróságot választ. A főrendiház tagjait, midőn az ujonnan szervezett főrendiházban első ízben meghívták, királyi meghívó levél által hívták meg. (A horvát küldöttek igazolványa a választási okmány.) A ki egyszer megkapta a királyi meghívó levelet, azontul újabb meghívó nélkül jelenik meg. A kinek megvan a főrendiházi tagság jogosultsága, kéévényen szorgalmazza a királyi meghívó levél kieszikölését, a mely kérényt az igazoló-bizottság javaslata alapján intéz el a Ház.

A főrendiház tisztviselői. Az elnököt és a két alelnököt a Ház tagjai közül minden országgyűlés idejére, a miniszterelnök föltérjesztése alapján, a király nevezi ki. Hasonló módon töltik be az egyes helyeket, ha időközben megüresednek. Háznapgyot és nyolcz jegyzőt maga a Ház választ saját kebeléből. Az elnök és a háznapgy tiszteltditját a Ház állapítja meg. A tisztviselők hatásköre nagyjában ugyanaz, mint a képviselők megfelelő tisztviselőinek hatásköre.

A főrendiház bizottságai. Az igazolóbizottságon kívül a Ház a gazdasági és a menetelmi bizottságot választja az országgyűlés egész idejére, a naplőhitelesítő, a közjogi és törvénykezési, a pénzügyi, a közgazdasági és közlekedési bizottságot egy-egy ülészkora. A függő államadóságok ellenőrzésére kiküldött bizottságba két rendes és egy póttagot választanak. A legfőbb királyi és országos fegyelmi bíróság tizennyolcz rendes és hat póttagot szintén az országgyűlés egész idejére választják.

A főrendiház landokészletének rendje. A határozathozatalához ötven tag jelenléte szükséges. Tíz tag kívánságára névszerinti szavazást kell elrendelni. Egyekben a főrendiház házszabályai megegyeznek a képviselőházzal.

★

A két Ház érintkezése. A két Ház határozatait egymással akként közli, hogy az egyik Ház elnöke átirat kíséretében küldi meg határozatát a másik Ház elnökéhez. Az átvett üzenetet az illető elnök a Háznak bejelenti. Az egyik Ház által egy ülészkorban hozott és a másik házsal közölt határozatok és megállapodások — akár törvényjavaslatra vonatkoznak, akár más tárgyra — a másik Ház által ugyanazon országgyűlés következő ülészkorában is tárgyalhatók, minden újabb üzenetváltás nélkül. A törvény által előírt bizonyos esetekben az országgyűlés mindkét Háza együttes ülésre gyűl össze. Az együttes ülések helyét a két Ház elnöke egyetértőleg állapítja meg. Ily ülések mind a két Ház elnöke (esetleg

akadályoztatása esetén alelnöke) együttesen elnököl akként, hogy az egyik elnök nyitja meg és a másik rekeszi be az ülést. Hasonlóan együttesen működik mindkét házról egy-egy jegyző. Érvényes határozat hozatalára legalább összesen annyi tag jelenléte szükséges, a mennyit a főrendiház és a képviselőház házszabályai mindkét Háza névre külön-külön meghatároznak. Névszerinti szavazás esetén sorshuzás dönti el, hogy melyik Ház szavazon először. A választáshoz általános többség szükséges. A szavazás titkosan, szavazó jegyek beadásával történik.

A két Ház együttes üléseket tart a következő esetekben: a nádor (az állás betöltése fel van függesztve), a koronaörök választása és eskütétele alkalmával. Az eskütételnél jelen van a király is. Rendesen a királyi palotában megy végbe.

Együtt van a két Ház az országgyűlés megnyitásán, a koronaörök hitvélő átnyújtásánál és a koronaörökön, a mely az országgyűlésen történik. Országos bizottságok tagjainak kétharmada képviselő, egyharmada főrend.

Képeinkhez.

A budai királyi palota.

Az újraépített budai királyi palotánál alig van hatalmasabb, szebb királyi palota a földön. Páratlan a fekvése, páratlan a nagysága, káprázatos a berendezése. Sok, sok ékességét alig lehetne leírni.

A csodaszép belső helyiségeket kizárólag magyar iparosok rendezték be, s a díszítések is mind magyar jelleggel hordanak magukon.

Mai és a következő számunkban bemutatjuk egy-néhány belső teremnek a fotográfiáját és egyen azt is, milyen a király terített asztala.

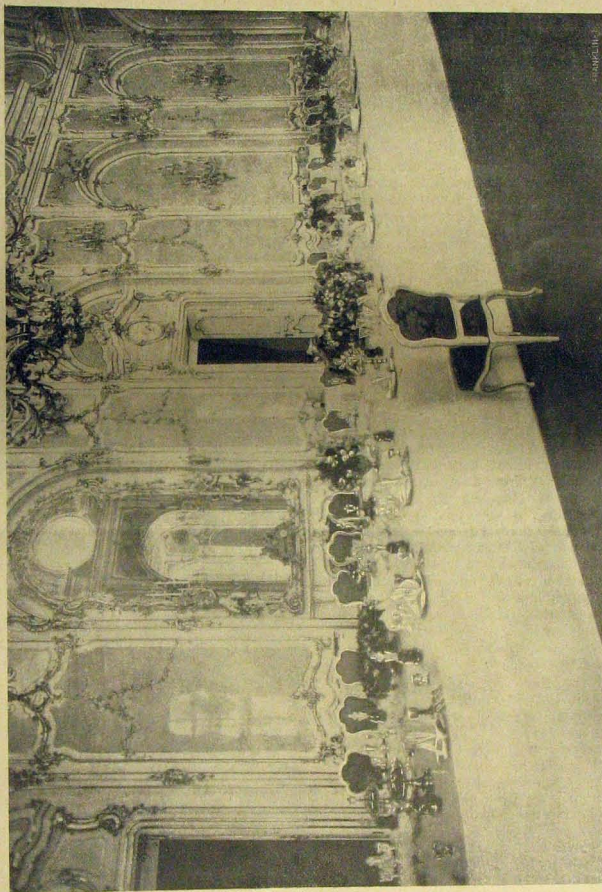
A palota legszebb helyisége a szemképrázató fényességű Habsburg-terem, melyet Lotz Károly, nemrég elhunyt nagy festőművésznünk freskói díszítenek. Ebben a teremben fogadja a király az országgyűlést.

HIREK.

A csendőrfőrmesterek új szolgálati jelvénye.

A chromban cserzett barna bőrből készült új mintájú csendőr (gyalog) legénységi felszerelési czikkekkel kapcsolatosan a csendőr főrmesterek számára is új szolgálati jelvény rendszeresített. Az új szolgálati jelvény a m. kir. honvédelmi miniszter 1907. évi január 9-én kelt 19/eln. számú rendelete szerint, a m. kir. csendőrhadapród-tiszthelyettesek számára rendszeresített szolgálati jelvényenl azonos, s beszerzéséről, minthogy a járásőrmesterek egyszerűsmerindenkorra járó ruházati átalányban már részesültek s az utánszerzési átalányt is élvezik, maguk tartoznak gondoskodni.

Egy őrsvezető megsebesítése. Nyerges Juon aranyosgyéresi lakos jan. 7-én Hosszu Sándor csendőr cz. őrsvezető szolgálatelljesítése közben fejével fejbévágta és rajta súlyos testi sértést okozott. Nyerges a csendőrség által elfogatott, a sérült őrsvezető pedig ápolás alá vétetett.

Udvari ebédre terített asztal.

Bányászok strájkja. A pécsvidéki bányák igazgatósága izgatásért hat bányásznak a szolgálatot felmondta, mire mintegy 1000 bányász, a felmondás visszavonását követelve, a munkát beszüntette. Az igazgatóság, miután a felmondást visszavonni hajlandó nem volt, s a sztrájkolók hangulata nem csillapodott, nagyobb számú csendőrségi erő összpontosítását kérte, a

minek megtörténtével aztán a sztrájkolók valamennyien ismét munkába léptek. Az összpontosítva volt csendőrség, ily módon felszabadulva, bevonatott, csupán 11 csendőr hagyatott a helyszínén, kik az elbocsátott hat igazgatóval e hó 16 ikán történő végleszámlálásig a bányatelepen maradtak.

A leánykereskedő. Sok Amerikába törekvő magyar

leány is került már a leánykereskedők hálójába, a kik külföldi csillogó ígéretekkel a bukás örvényébe csalják őket. Ilyen leánykereskedőt tartóztatott le a berlini rendőrség, a mint a pályaudvaron két leánnyal járt-elt, hogy azokat Lübeckbe s onnan Délamerikába szállítsa. A leánykereskedőt, a kit Benickének hívnak, a törvényszék elé állították, a mely három és fél hónapi börtönrre ítélte.

A hernyók irtása. Nagy veszedelem fenyegeti a gyümölcsfákat; a gyümölcsösökben, de az erdőkben is oly sok hernyófészék van mindenfelé, hogy ha márcziusig nem pusztulnak el, aligha várhatunk valami gyümölcstermést. A földművelésügyi miniszter látva a veszedelmet, az eljárások és a csendőrsök útján a legszigorúbban ellenőriztet, hogy a fészkeket még a télen mindenütt irtsák, mert tudvalevő, hogy a fehér galanya, pille és a sárga farku pillangó hernyója márczius végén már elszéled és akkor a fészkek irtása már céltalan. A miniszter szakközéget is utasította a hernyóirtás szorgalmazására. Megjegyzendő, hogy sokkal czélszerűbb a hernyót kézzel vagy hernyózóollóval irtani, mint égető lámpával.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tengeri fű. Tudvalevő, hogy ágymatraczok, butorpárnák tömésére utjabban lőszőr helyett ugynevezett tengeri füvet használnak. E téren azonban sok visszaélés van, a melynek most alighanem utját szegi az a növény, a mely Algír partjain tenyészik és melyet e célokra kiválóan alkalmasnak és olcsónak találnak. Ez az ugynevezett törpe palma (Chamerops humilis), ropant nagy tömegekben borítja el a partoldalakat. Levelei hosszúak, igen keskenyek és finomak, kiszáritva kötelekbe fonják és úgy küldik szét a világba. Használatkor szétbontják és tartós voltánál fogva kiállja a lőszőrrel a versenyt. Főleg Németországba és Ausztriába importálják. A hadvezetőség egy idő óta ezt használja a katonai kórházak felszerelésénél.

A nők szagló érzéke. Egy kiváló angol orvos-tanár érdekes czikket közöl egy angol szaklapban. Kimutatja ugyanis, hogy a nők szagló érzéke jóval fejlettebb, mint a férfiaké és ezt az állítást az azokkal a tapasztalatokkal igazolja, a melyeket évek hosszú során át folytatott kísérletezései közben szerzett. Ha például különböző gyümölcskivonatokat vízben feloldanak a nők csakis akkor érzik az ilyen oldatok szagát, ha vagy a kivonatból adnak nagyobb mennyiséget a vízhez, vagy pedig kevesebb a víz. A férfi szaglási érzéke ebben a tekintetben jóval érzékenyebb és előfordult, hogy egy férfi még olyan oldatból is kiérezte a citromkivonat szagát, a melyben a víz kétszázszázszorosát tette a beleje önlött citromkivonatnak. A tudós tanár ezzel indokolja azt is, hogy a nők olyan erősen parfümírozzák magukat.

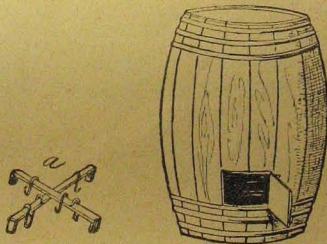
Drága tehén. Olaszország táviróforgalmának negyedrészét állami távirat, melyért nem fizet senki. A miniszterelnök e visszaélés megszüntetésére rendeletet adott ki, de azt a minap a corleonei (Sicília) alprefektus annyira nem vette tekintetbe, hogy egy elkallódott tehén tárgyában, mely az istállóból elkészült valamerre, háromszáz ingyen állami táviratot küldözött szét az ország minden részébe. A háromszáz távirat elment anélkül, hogy csak valakinek is eszébe jutott volna elgondol-

kozni azon, hogy a tehén mint mehetett át a messinai tengerszoroson a félszigetre. Ez az ügy is feledésbe merült volna, ha egy szocialista lap lármát nem csap. Az alprefektus ugyan azzal mentegetőzött, hogy körtávirata csak Sziciliára szolt s csak elnézésből ment át a félszigetre is, mindazonáltal Giolitti elrendelte, hogy az alprefektus az 507 lira távirati költséget a sajátjából fizesse meg.

Különös tolvajok. Londonban mostanában olyan tolvajok üzik csalfa mesterségüket, a kik ellen még a legóvatosabb rendőri vizgázát sem tehet semmit. A legelőkelőbb szalonokban megjelenik egy férfi vagy nő, esetleg férfi és nő és megrendelik egy nagyvilági hölgy részére a legválogatottabb ruhákat. Mialatt az értékes mintadarabokat mutatják, az idegen ügyes és szakavatott pillantással megjegyzi a legújabb és legszebb dolgokat és a maga műhelyében értékesíti a szerzett tapasztalatokat. Természetes, hogy az előkelő rendelőt sohasem sikerül megalátni, a czim hamis, de a látogatónak sikerült egy pillanat alatt tisztába jönnie azzal, miféle szín, szabás lesz a legdivatosabb és ezzel elrontják a nagy czékek üzletét. Ebben a tolvajlásban résztvesznek a hölgyek is, főleg azok, a kiknek jó ízlésük nem áll mindig egyenes arányban a jövedelmükkel.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

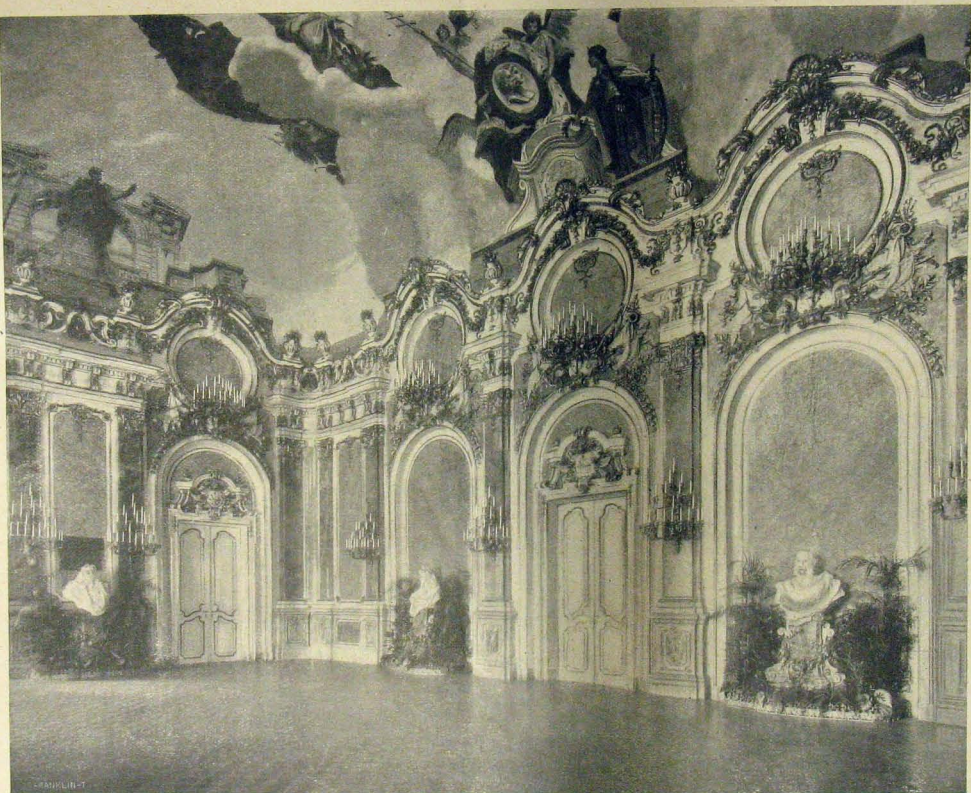
Hordó mint hűsfüstöltőkamra. Sok németországi kisgazdaságban sikeresen alkalmazza a hordót a hus füstölésére. E czélra egy jókora nagyságú ócska, vagy értéktelen hordót vesznek, melynek felső részébe a rajzunk alsó részén látható s horgokkal felszerelt kereszt-

Hűsfüstölésre berendezett hordó.

fát a) erősitenek, alól pedig a hordó oldalán kis ajtót vágnak. A tüzet valami ócska vasedényben gyújtják, aztán a hordót ponyvával befödik, hogy a füst el ne illanjon. Ezen egyszerű készség segítségével állítolag könnyen meg lehet a húst füstölni.

A hus főzéséről. Nagyon tévesen járnak el gazdaszonyaink, midőn a húst a vízbe kiszipatás: végett vízben áztatják; mert azzal egyidejűleg a hus tápláló részeit is kivonják. Tökéletesen elég a husnak egyszerű megmosása is. De sokkal fontosabb, hogy halun igen gyakran állott, s már megszagódott húst hoznak haza a mézészékből. Ezen úgy lehet segíteni, ha azon

A Habsburg-terem.

vizbe, melyet a főzésre feltettünk, a hussal egyidejűleg néhány darab izzó faszenet teszünk s a húst azzal együtt főzzük. A szén a szaganyagot magába veszi, s mind a hus, mind a leves visszanyeri jó szagát és ízet. A halak főzésénél, ha így használjuk a szenet, a rossz ízt szintén el lehet venni. A nagyon vón marhahúst puhára lehet hirtelen főzni a következőképen: Midőn a hus lehaboztatik s legnagyobb forrásban van, mint egy 3 font husra két kanál erős rozspalinka töltetik. A hus, ha a legvénebb marhából volna is, ily esetben hirtelen megpuhul, attól pedig nem lehet félni, hogy a pálinka megérzik rajta. Pálinka hiányában erős bor-cetec is jó.

A zsir kifőzése. Beállott a disznóölések ideje s az egész évre szükséges zsirt is kiolvasztja a gondos gazdasszony. Ámde olvasztás és olvasztás közt nagy különbség van, s hogy a zsir jó, tiszta ízű legyen, nagyon sok függ annak a kifőzésétől, illetőleg kiolvasztásától. Hogy tehát a legjobb ízű zsírra tegyünk szert, így bányunk az olvasztással: az olvasztás előtt mintegy negyed kilónyi darabokra vagdalva a szalonnát vagy hajat, forró vízbe hányjuk körülbelül csak annyi időre, a mennyi idő alatt a big tojás meg szokott főni. Ekkor kiszedjük és ki engedjük hűlni s aztán kiolvasztjuk. A ki még finomabb zsírra akar szert tenni, a mely akár vaj gyanánt is használható, — az így tegyen: öntse a mondott módon kiolvasztott zsirt azon forrón egy hideg vízzel felt tágas, tiszta faedénybe, — miközben azonban felette óvatosan járjon el, mert a zsir erősen serczeni szokott, miért is szemére, kezére vigyázzon az ember. A víz az edényben a szélétől legalább jó arasznyira legyen. A vízbe öntött zsir előbb leül, miközben atmoszódik s úgy jön fel megint a felszínre, a hol megalszik. Nagyon jó még a zsir izére nézve, ha olvasztáskor minden öt kiló zsírra körülbelül fél liter jó, tiszta tejet öntünk s aztán ezzel együtt olvasztjuk ki. Hogy a bélzsiradékok a finom zsirnak nem szabad közé olvasztani, azt mondani sem kell.

A szappanfőzés két jó módja. Az egyik ez: Vegyünk 7 liter hamulughoz, melyet előtte való nap leforráztunk $\frac{3}{4}$ klg. szódát, $\frac{1}{2}$ klg. oltatlan meszet, forraljuk fel és főzzük $\frac{1}{4}$ óráig; ha a tollat belemártva leeszi, akkor jó ez a lug; ha leülepedett tegyünk fel minden $\frac{1}{2}$ literre egy $\frac{1}{2}$ klg. zsiradékok, melyet azonban csak akkor tegyünk bele, ha a lug felforr. Főzzük $2\frac{1}{2}$ óráig folytonos keverés mellett, tegyünk rá sót, míg el nem válik az aljától. A főzés kezdetétől fogva minden $\frac{1}{2}$ klg.-ra $\frac{1}{2}$ liter hideg szódás kezetűlöntőges-sünk alá, a sóval forraljuk egy óráig. Ha egészen elhagyta a forrást, szedjük le a szappant, az alját öntsük külön. A fehér szappant ismét tegyük fel, minden $\frac{1}{2}$ klg.-hoz $\frac{1}{2}$ liter szódás lugot vegyünk s forraljuk, $\frac{3}{4}$ óráig. Ha egészen elhagyta a forrást, szedjük le a fehér szappant vizes ruhás formába, az alját öntsük a másik aljához, és ha azt akarjuk, hogy az sűrűbb legyen, főzzük még egy óráig. A második mód ez:

3 liter folyóvízhez vegyünk $\frac{1}{2}$ klg. szódát és $\frac{1}{2}$ liter oltott meszet s forraljuk fel, hogy a szóda elolvadjon; másnap a lugjára tegyünk 1 klg. zsiradékok, főzzük 3 óráig sóval, válasszszuk el és merjük vizes ruhás formába. Az alját öntsük más edénybe, durva ruhához ez s jó lesz.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgáltatalt kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

B. csendőr. A kérdéses és március vagy április havában megnyíló fűrdőt, ha az orvosilag javával van, orvosi bizonyítvánnyal támogatott és az őrsparancsnokságnál kihallgatáson előadandó kérelme alapján, igénybe veheti. A szabadságon felül, melyet az orvosi bizonyítvány alapján a kerületi parancsnokság engedélyez, szükséges, hogy elegendő pénzzel rendelkezze. Az ellátás, nevezetesen: lakás, étkezés, világítás, mosás és kiszolgálás díja havonként 75 korona, a fűrdő kedvezményes használata, valamint az orvosi díjak 30–40 koronájába kerülhetnek, minél fogva 110–120 koronával kell rendelkeznie. 2. Ezen kérdés tisztán szolgálati természetű lévén, azzal forduljon előjáró szakasparancsnokságához.

Glga János. 1. A kérdéses hirdetést valamelyik olvasott napilapba adhat fel. Egyszeri közlése 60–75 fillérbe kerül. 2. Igen. Az időpontot annak idején közhírré tessük. 3. Az iskola három osztálya magasabb fokú. 4. Le kell tennie a két osztályról a vizsgát. 5. A fogyasztási adót meg kell fizetni. Hogy mennyit, azt ott helyben jobban megtudhatja. 6. A polgári ruhát nem szabad viselnie.

Rimamenti őrsvezető. 1. Kérdése szolgálati ügyet érint ennélfogva nem válaszolhatunk. 2. Dsidás a helyes.

A. járásörmszter. A kérdéses tervekről biztosat még most senki sem mondhat.

SZÁMREJTVÉNY.

3	3	3
3	3	3
4	3	3

Ezen számok úgy helyezendők el a fenti kockákban, hogy bármely irányban olvasva egy és ugyanazon összeget adják.

Megfejtési határidő: 1907 január 26.

A megfejtők között egy értékes könyv lesz kisorsolva.

*

Lapunk I. számában közölt képtalány helyes megfejtése:

«A szin szerelme oly csapongó, utját soha sem tudja más.»

Helyesen megfejtették: Anik János járásörmszter és neje, Debreczen; zalatnai őrs; Oeskö Mihály csendőr, Dorog; móri őrs; Gerzsa J. csendőr, ez. őrsvezető, Lexmann M. pr. csendőr, Herencsvölgy; Szabó István IV. csendőr, Győr; Groesli Gyula pr. csendőr, ez. őrsvezető, Godólló; Tóth őrsvezetőné. Hajduszóvárt; jarkovai őrs; Vértési István őrsvezető, Siklós; örkényi őrs; najdasi őrs; Zólmái Márton csendőr, Algyő, belényesi csendőrör.

*

A kisorsolt jutalmat Szabó István IV. csendőrnök Győrbe elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

A községi bíró és községi jegyző ellen hivatali kötelességükre vonatkozólag állított ténynyel elkövetett rágalmozás a Btk. 270. §-ának 2. pontja szerint hivatalból üldözendő s a Btk. 260. §-ában meghatározott büncselekmény elbírálása ilyen esetben az 1897:XXXIV. t.-cz. 17. §-ának 3. pontja és a kir. Curának 85. sz. döntvénye értelmében elsőfokban a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

(Curia, 1906. szeptember 26. 8068/906. sz. a. IV. Bt.)

Vádolt sértettek kocsját megállította, «hop, állj» szavakkal, az megállott, a kocsiiban ülők a vádlottakat megismerték s rövid szóváltás után tovább hajtottak; a kocsimegállítással a sértettek elfogatása vagy letartóztatása, vagy személyes szabadságuktól bármí módon való megfosztása nem eszközöltetett.

(Curia, 1906. november 20. 10,243/906. sz. a. II. Bt.)

A községi képviselő-testület gyűlésén annak valamelyik tagja által tett rágalmozó állítás nem részesül a Btk. 266. §-ában biztosított büntetlenség kedvezményében.

(Curia, 1906. december 5. 10,755/906. sz. a. I. Bt.)

Feltérés fogalma. A Btk. 336. §-ának 3. pontja alá esik az a tényállás, mely szerint a vádlottak a sértett részére szállított bor- és sörküldeményből a hordók kifurása, továbbá egy söröshordó dugójának erőszakos beverése mellett 40 K értékű italt, a nyilásba dugott szalmaszál segítségével megittak.

(Curia, 1906. december 5. 10,741/906. sz. a. II. Bt.)

A Btk. 113. §-ának olyan kiterjesztő értelmet nem lehet tulajdonítani, hogy az indítványozási jog a nagyanyát a törvényesen kinevezett gyám ellenkező akarata esetében is megilletné.

(Curia, 1906. decz. 11. 10,931/906. sz. a. I. Bt.)

A Btk. 165. §-a alá esik vádlottnak az a tette, hogy a marhák felügyeletével megbízott községi rendőrt, a ki a marhák önhatalmu elhajtasát a kapu bezárásával meg akarta hiúsítani, veszélyes fenyegetéssel hivatalos kötelességének teljesítésében megakadályozta.

(Curia, 1906. decz. 6. 10,759/906. sz. a. II. Bt.)

A Btk. 165. §-ában meghatározott hatóság elleni erőszak esetében a büncselekmény be van fejezve, a hatósági meghagyás végrehajtásának megakadályozásával.

(Curia, 1906. április 10. 3832/906. sz. a. II. Bt.)

Nem zárja ki a vádlottnak súlyos testi sértés vétségéért való megbüntetését az a körülmény, hogy ugyan-

ezen tetteért a főszolgabíró a Btk. 75. §-ába ütköző közrend elleni kihágás miatt jogérvényesen elítélte, mert ez csupán a közrendet sértő verekedés, tehát a főszolgabíró hatáskörébe tartozó kihágás miatt, de nem a sértett személyét érintő testi sértés miatt történt.

(Curia, 1906. nov. 21. 10,294/906. sz. a. IV. Bt.)

Új őrsök felállítás.

A III. sz. csendőrküretelnél:

A Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monori járásában Gombán, biai járásában Tinnyén 5—5 fővel felállított gyalogőrsök szolgálati működésüket 1906. december 8-án, a kalocsai járásban Bogyziszlón működött különítmény őrsse alakulván, öt fővel, a Szabolcs megye tiszai járásában Eszenyén, négy fővel, a bogdányi járásban Kötágon, öt fővel felállított gyalogőrsök szolgálati működésüket folyó hó 1-én megkezdték.

Az V. sz. csendőrküretelnél:

A Nógrád megye gácsi járásában, Alsószteregován felállított gyalogőrs 1906. december hó 7-én, a Bars megye aranyosmaróti járásában, Garamszentbenedeken és Zólyom megye besztercebányai járásában, Erdőbadonyon felállított gyalogőrsök 1906. december 1-vel 5—5 fővel szolgálati működésüket kezdzdték.

Különítmény felállítás.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye gödöllői járásában Zsámbokon öt fővel felállított állandó különítmény szolgálati működését 1906. december 28-án megkezdette.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

Az 1906. évi november 24-én kelt 9258 Abt. 1. sz. hadügyminiszteri rendelettel a II. sz. csendőrküretet állományában próbaszolgálatot teljesítő *Lenhartovits Károly, Jelinek Sándor és Fallenbüchl Vilmos* hadapród próbacsendőr czimzetes őrsvezetők, tartalékos hadapród-tiszthelyettesekké.

Megbízottok.

wehrfesti *Armandola Vladimir*, I. sz. csendőrküretbeli hadapród-tiszthelyettes, a III. sz. csendőrküretbe való egyidejűleges áthelyezés mellett, a *székelyhídi szakasparancsnokság ideiglenes vezetésével.*

Áthelyezettek:

Szerdahelyi László, a kassai III. honvédküreteli parancsnokság törzshez tartozó, a IV. sz. csendőrküreteli parancsnoksághoz beosztott és

Kalcher Árpád, a szegedi II. honvédküreteli parancsnokság törzshez tartozó, a II. sz. csendőrküreteli parancsnoksághoz beosztott I. osztályu százados-hadbírók *kölcsönösen.*

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter részéről:

Szalai Imre V. sz. csendőrkörületbeli csendőr, egy gyermeknek, saját élete kockáztatásával, a tűzhaláltól való megmentéséért.

Az V. sz. csendőrkörületi parancsnokság részéről:

Majczik József cz. őrmester, Huszágh Dénes és Czigan János csendőrök, az 1906. évi szeptember 2. és 8-án a pozsonymegyei Cseszte községben kiűtött tűzvész alkalmával az élet- és vagyonmentés körül kifejtett buzgalomukért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működésükért;

Varga Dániel járásőrmester, 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért;

Vankó Lajos járásőrmester, 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított eredményes tevékenységeért és szorgalmáért, nemkülönben kifogástalan magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

Bodnár András, Oláh János III. és Táborosky István V. sz. csendőrkörületbeli járásőrmesterek, a II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társai hamvainak a magyar haza földjébe Kassán, illetve Késmárkon történt eltemetése alkalmával lefolyt országos ünnepélyen a rend fenntartása körül kifejtett odaadó tevékenységükért, a honvédelmi miniszter által.

Előléptettek:

1907. január hó 1-vel;

Jurin István, Iványos István, Magyarai Ferencz, Oláh Péter és Szőcs József, II. sz. csendőrkörületbeli cz. őrsvezetők, Moosmann Béla III. sz. csendőrkörületbeli csendőr és őrmester és Hermann Pál szintén III. sz. csendőrkörületbeli cz. őrsvezető, őrsvezetőkké;

Az öt évi tényleges szolgálat betöltése után: Bende Gábor, Béndek András, Kakula András, Tamás József, Müller Károly, D. Varga János III., Kató Balint, Both Márton, Papp György, Incze Dénes, Kucsá Gábor, Nagy Mihály, Lázár László, Ilyés Sándor, Vidályos György, Genesi József, Szakács Lajos, Mike Gáspár, Butt Mihály, Daróczi Mihály, Nagy Gergely, Simon Gyula, Szőke Elek, Albert Dániel, Erős Albert, Szabó István, Lénárd József, László Antal, Sárközi József, Molnár János, Rotár Sándor, Molnár András, Péterfi Mihály, Bogáti Péter, Kovács Sándor, Kispál Gergely, Miklós Bódog, Vitos Ádám és Kimpán Simon, VII. sz. csendőrkörületbeli csendőrök, csendőr czimzetű őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

12 évi szolgálat után:

Táborosi Sándor járásőrmester, Temérdek András ny.

cz. őrmester és Balla Zsigmond csendőr cz. őrsvezető, a II. Legoza Dániel csendőr és Márton István őrsvezető, a III. sz. csendőrkörület állományában.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

Györköcs Sándor, Kiss Pál, Bazsika Ferencz, Kádi József, Knorr Sándor, Selmezi Pál, IV. Onyika Gábor, Toók Mózes, Venczel János, Sorbán József, Ádám János, Egyed Ignác, Ballásch Mihály, Bucci Ferencz, Bartók Miklós, Izsák János, Rakolcz György, Gerendi Sándor, Bálint Márton, Szabó Károly, Pakucs Dénes, Ribarik József, Magyarai Ferencz, Bartos Gyula, Fülöp János, Benze József, Szőcs Dénes, Veres József és Szőcs Dénes VII. sz. csendőrkörületbeli csendőrök.

Életmentési jutalomdíjban részesültek:

Az 1906. december 3-án kelt 110,936 III. c) számú belügyminiszteri rendelet alapján, két egyénnek a tűzhaláltól történt megmentéséért, Szőke József és II. Horváth István csendőr cz. őrsvezetők, a III. sz. csendőrkörület állományában egyenként 50—50 koronával.

Névváltoztatás.

Az 1906. december 6-án kelt 110,479 III. számú belügyminiszteri rendelet alapján Leichtmann Lajos III. sz. csendőrkörületbeli próbacsendőr vezetéknevét «Lukács»-ra változtatta.

Házasságra lépett:

Az I. sz. csendőrkörületnél:

Csikó Sándor őrsvezető, 1906. december 26-án Oláh-péterlakon, Csiki Bertával.

PÁLYÁZATOK.

Egy fogházőrmesteri állás a pestvidéki kir. ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 900 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Természeti ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pestvidéki kir. ügyészséghez Budapest IV., Semmelweis-utca 6. sz.

Három hivatalsszolgai állás a m. kir. államvasutak igazgatósága nál Budapest. Fizetés 700 korona. Lakpénz 300 korona. Természeti ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül a vasúti szolgálatba átlépő katonai altisztelnél véglegesítésük alkalmával, a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetés hány részletekben leendő befizetése mellett, nyugdíjigazosító idejükbe beszámíttatik. Kérvények a m. kir. államvasutak igazgatóságához 1907. évi január hó 31-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a nagyvárad-vidéki járásbírósnál. Fizetés 500 korona. Törvényszerű lakpénz. Természeti ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyváradí kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi január hó 28 ig.